

U.2014.1662V

Arbejdsgivers iværksættelse af GPS-overvågning af firmaets biler havde været sagligt begrundet, og iværksættelsen berettigede ikke ansat til at betragte sig som opsagt.

Ansættelses- og arbejdsret 271.1 og 272.1 - Personspørgsmål 1.

F var i 2008 blevet ansat som salgs- og servicekonsulent i firmaet R, og han kørte rundt i R's bil til kunderne. I ansættelseskontrakten var der indsat en bestemmelse om tavshedspligt og forbud mod at besøge kunder i en periode efter fratrædelse, men der stod ikke noget om kompensation herfor. Der var endvidere en bestemmelse om brug af firmabilen. F blev på et tidspunkt gjort bekendt med, at R ville installere satellitstyret overvågningsudstyr i firmabilerne. Da F fandt ud af, at det var blevet installeret i hans bil, meddelte han den 26. juli 2011 R, at han ikke ville finde sig i dette, og at han d.d. opsagde sin stilling. F blev herefter bedt om at aflevere telefon, bilnøgler, computer og andet, der tilhørte R. F anlagde sag mod R med påstand om tilkendelse af godt 241.000 kr., senere nedsat til godt 183.000 kr., idet F gjorde gældende, at han uberettiget var blevet bortvist, og at han havde været berettiget til at anse sig som bortvist, da han blev bekendt med overvågningen, som var en krænkelse af hans integritet. Han krævede derfor løn i opsigelsesperioden, kompensation for kunde-klausulen og godtgørelse for mangelfuldt ansættelsesbevis. R fik medhold i, at iværksættelsen af GPS-overvågningen af firmaets biler havde været sagligt begrundet i virksomhedens forhold. F var før installationen blevet orienteret herom, og overvågningen berettigede derfor ikke F til at anse sig for bortvist. Selv om F havde sagt, at han d.d. sagde sin stilling op, måtte F anses for at have sagt op med sædvanligt varsel, og han havde været berettiget til at betragte sig som fritstillet. F havde derfor krav på en måneds løn med feriepenge og pension. Det var ikke en mangel i ansættelsesbeviset, at spørgsmålet om GPS-overvågning var uomtalt. Da kravet om kompensation for kunde-klausulen ikke var fremgået af ansættelseskontrakten, kunne R ikke gøre klausulen gældende, og F skulle derfor ikke have et beløb i kompensation. Landsretten fandt, at det var en mangel i ansættelseskontrakten, at den inde-

4 måneders løn a 36.000 kr.	144.000 kr.
Feriegodtgørelse (12,5 %)	18.000 kr.
Pension (8%)	11.520 kr.
Kompensation kunde-klausul (3 mdr. x 50 %)	58.320 kr.
Ansættelsesbevis	10.000 kr.
I alt	241.840 kr.

Oplysningerne i sagen

Fra den 1. oktober 2008 blev F ansat som salgs- og servicekonsulent hos Rampe Sluse Teknik ApS (i det følgende kaldt RST). Han kørte i firmaets bil rundt som sælger til kunder.

Efter kontrakten var arbejdstiden 37 timer om ugen, og arbejdet skulle udføres på skiftende adresser. Månedslønnen var 36.000 kr. før skat.

Efter udløbet af prøvetiden kunne F opsigte aftalen med 1 måneds varsel til ophør ved udløbet af en kalendermåned. Opsigelse kunne fra virksomhedens side ske efter funktionærlovens regler.

Der er enighed om, at virksomheden havde et opsigelsesvarsel på 3 måneder.

Ansættelsesforholdet var ikke omfattet af en kollektiv overenskomst.

holdt en ugyldig kunde-klausul, og da bestemmelsen havde givet anledning til tvist, tilkendtes der F en godtgørelse på 7.500 kr. for manglen. Herefter fik F i alt medhold for 50.880 kr.

V.L.D. 7. februar 2014 i anke 12. afd. B-2474-12

(Ida Skouvig, Torben Geneser, Lasse Lund Madsen (kst.)).

3 F Horsens og Omegn som mandatar for F (adv. Dennis Feyling Serup, Viborg)

mod

Rampe Sluse Teknik ApS (adv. Christian Anker Hansen, Horsens).

Retten i Horsens' dom 1. oktober 2012, BS 150-73/2012*Sagens baggrund*

Sagen, som er anlagt den 18. januar 2012, vedrører spørgsmålet, om Rampe Sluse Teknik ApS' installation af gps-overvågning af den funktionæransatte F's bil var en grov misligholdelse af ansættelsesforholdet, som bevirkede at F var berettiget til at hæve aftalen med den virkning, at Rampe Sluse Teknik skal betale løn i firmaets opsigelsesperiode. Alternativt drejer sagen sig, om F blev bortvist, eller om han med firmaets accept selv valgte at fratræde med det samme.

Derudover er der spørgsmål, om en bestemmelse i ansættelseskontrakten om, at F i 3 måneder efter

1663

forholdets ophør ikke måtte besøge firmaets kunder er en kunde-klausul, om ansættelsesaftalen i så fald opfyldte betingelserne i ansættelsesbevisloven, og om F har krav på en godtgørelse for klausulen og for mangler i ansættelsesaftalen.

Parternes påstande

Sagsøgeren, 3F Horsens og Omegn, har som mandatar for F endelig påstået, at sagsøgte, Rampe Sluse Teknik ApS, skal betale 241.840 kr. til F med procesrente af 44.705,20 kr. fra sagens anlæg og af 197.134,80 kr. fra den 3. februar 2012.

Rampe Sluse Teknik ApS har påstået frifindelse.

Rampe Sluse Teknik ApS har selvstændigt påstået, at F til selskabet skal betale 18.000 kr. med procesrente fra den 23. januar 2012.

F har påstået frifindelse over for denne påstand.

F's påstand er opgjort således:

§ 9 i ansættelseskontrakten af 27. august 2008 lyder:

»Medarbejderen skal iagttage tavshed med hensyn til forhold hvis hemmeligholdelse i sagens natur er påkrævet eller bliver foreskrevet af virksomheden. Tavshedspligten ophører ikke ved ansættelsesforholdets ophør. Ved ansættelsesforholdets ophør må medarbejderen ikke besøge virksomhedens eksisterende kunder i de efterfølgende 3 måneder.«

I et tillæg af 27. august 2008 til ansættelseskontrakten er det skrevet:

»Vedr. kørsel i firmabil:

Firmabil må kun anvendes mellem hjem og arbejdssted og ikke bruges privat.

Bilen skal udelukkende anvendes erhvervsmæssigt.

Tilkaldevagt:

...
Den enkelte medarbejder må i vagtperioden benytte firmabil til privatkørsel i begrænset omfang.«

I slutningen af juli 2011 blev F bekendt med, at virksomheden havde installeret satellitstyret overvågningsudstyr i den firmabil, han benyttede.

Han oplyste telefonisk, at han ikke ville finde sig i dette, og den 26. juli 2011 afleverede han et håndskrevet brev til virksomheden med teksten:

»Jeg opsiges min stilling som salgskonsulent hos Rampe Sluse Teknik ApS pr. dags dato.«

Klaus Andersson bad F om at aflevere telefon, bilnøgler, computer og andet, der tilhørte virksomheden.

Der er i kontrakten eller tillægget ikke skrevet noget om dataovervågning eller særlig kompensation for, at F efter ansættelsesforholdets ophør ikke må besøge virksomhedens kunder.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af F, Klaus Andersson, K, Anja Andersson og Søren Petersen.

F har forklaret, at han blev ansat som servicekonsulent og skulle køre omkring Vejle og hjælpe med at finde nogle kunder. Firmaet indgik serviceaftaler på porte, brandporte, portsluser og andet. Han havde ikke med den efterfølgende service at gøre. Det var rent salgsarbejde. Firmabilen kunne han bruge privat, hvis han spurgte Klaus Andersson. Ellers blev den kun brugt til arbejde. Tilkaldevagt var han med i op til ferier, men ikke i øvrigt. Vagterne lå efter kl. 16. Når man kunne bruge bilen i privat omfang efter kontrakten, betød det, at man efter forespørgsel godt kunne få lov til det. Han har flere gange fået lov til det. En gang fik han lov til at bruge bilen til en tur med familie til Italien. Han kender ikke til, om andre fik lov til det.

I uge 27 i 2011 blev han ringet op af Klaus om, at en nabo skulle låne hans bil. Det undrede ham, men han afleverede den onsdag morgen hos Klaus privat, hvor han hentede den igen om eftermiddagen. Da kunne han se, at et rum til f.eks. visitkort var rodet. Han spurgte Klaus, hvorfor der var rodet, men Klaus sagde, at han ikke vidste ikke noget om det. Han gik på ferie med sin kæreste K og tænkte ikke mere over det. Han lagde også mærke til, at en ledning, han selv havde monteret i bilen, var flyttet. Han troede, at Klaus havde sat overvågningssystem i hans bil. Han ringede til sin kæreste K, som var ansat på kontoret i firmaet, og som fortalte, at hun kunne se, at hans bil holdt i Aarhus. Han kørte hjem og ringede og sms'ede til Klaus, men fik ikke svar. Tirsdagen efter ringede Klaus, som var på ferie i Spanien. Han spurgte Klaus, om han havde sat overvågning i bilen. Det benægtede Klaus flere gange. Han insisterede over for Klaus og sagde, at han ikke ville finde sig i det. Klaus sagde, at han ikke havde pligt til at fortælle det.

1664

Dertil svarede han, at han så sagde op. Klaus svarede, at han så skulle aflevere nøgler, bil, tankkort, dankort og en bærbar computer. Han skulle også sige K op, men det kunne han jo ikke som ansat.

Efterfølgende pakkede han sine sager og kørte ud i firmaet, hvor servicemontørerne Søren og Jody tog imod. Han skrev sin opsigelse og afleverede sine ting til Søren og Jody, som ikke vidste noget om opsigelsen. K var i mellemtiden blevet fyret af Klaus' kone, Anja. Søren er også svigersøn til Klaus.

Klaus var blevet sur med det samme, da han sagde op. Han kom ikke tilbage og arbejdede, fordi han jo ikke havde bil eller computer. Han fik ikke at vide, at han var fritstillet, men Klaus havde jo sagt, at han skulle aflevere det hele med det samme. Derfor kunne han ikke arbejde, og derfor betragtede han sig selv som bortvist.

Et par stykker af de andre biler var også overvåget, fordi nogle ikke havde passet deres arbejde. Proceduren var, at folkene fik det

at vide, før overvågningen blev sat i. Han har ikke selv været med i det, men andre har sagt, at de fik nogle advarsler om, at overvågningen ville blive sat i. Han selv havde deltaget i nogle mandagsmøder, hvor han spurgte Klaus, om han var tilfreds med det arbejde, han lavede. Klaus var altid tilfreds. Der var ikke nogle faste tal eller kriterier for, hvad de skulle nå. Størstedelen af de ansatte havde ikke overvågning i bilen. Det må være, fordi de klarede deres arbejde ordentligt. Nogle havde sagt til ham, at de ville flytte, hvis Klaus satte overvågning i deres biler.

På et tidspunkt blev de ansatte kaldt sammen af Klaus om noget overvågning. Han husker ikke nærmere, hvad der skete på mødet. Han ved ikke, hvorfor der ikke kom overvågning i alle biler, men det var nok, fordi der var modstand imod det. Han har ikke sagt til Klaus, at han ikke ville have overvåget sin bil. Det har ikke været oppe at vende mellem dem. Hvis Klaus havde informeret om, at der skulle sættes overvågning i bilen, kunne han jo selv have valgt, om han fremover ville arbejde for Klaus. Det er ikke rart at blive overvåget under sin ferie. Hvis Klaus havde varslet overvågning, ville han have fundet noget andet arbejde.

Han var opmærksom på, at han efter § 9 i kontrakten ikke måtte besøge kunder efter ansættelsesforholdets ophør. Michael Jacobsen, som er værkstedschef, kendte han privat, før han blev ansat af Klaus. De har mødtes privat hos Michael Jacobsen. Han ringede til Michael og sagde, at han ikke længere var hos Klaus, fordi han havde sagt op, og at han rejste tilbage til Nassau, hvorfra Michael kunne få et nyt tilbud, hvis han ville. Det var ikke en lang samtale. De talte kun kort om, at han ikke længere var hos Klaus. Han besøgte Michael igen omkring den 10. december 2011 som konsulent hos Nassau. Michael sagde, at der ikke var noget at komme efter, fordi han ikke havde lyst til at skifte. Han vidste egentlig godt, at han ikke havde mulighed for at få Michael med. Det var ikke et privat besøg, men han havde ikke et skriftligt tilbud med.

Hos RST var han lige under Klaus. Han var ikke en del af ledergruppen. Klaus og han talte om konkrete projekter, han skulle have. Da han sagde stillingen op, nåede de ikke at tale om, at han skulle arbejde i opsigelsesperioden. Klaus sagde bare, at han skulle aflevere bil og alt andet. Han mener, at han havde en månedsløn til gode. Når han opsagde stillingen pr. dags dato, skyldes det, at han blev bedt om det af Anja. Han fortalte Søren, at han havde sagt op, men han husker ikke, om han sagde noget til Søren, om han var blevet bortvist. Det hele gik så stærkt, og bølgerne gik lidt højt. Han havde det ikke godt med det, der var sket. Lidt senere på formiddagen talte han igen med Klaus. De talte pænt sammen. Derefter talte han vist ikke mere med Klaus, før han ringede og spurgte Anja, hvorfor han ikke fik den sidste månedsløn. Anja sagde, at han ikke skulle have løn, og han gik derfor til 3F. Han husker ikke, hvornår han gik til 3F.

Han ved ikke, hvorfor 3F kræver løn for 4 måneder. Det var også dengang krisetider, hvilket påvirkede salget. Han blev skilt i foråret 2008, da han mødte K, som kom ind i firmaet. Klaus tog det pænt, da han var nede i forbindelse med skilsmissem og ikke solgte så godt. Der gik vel et par måneder, efter han sagde op, før han startede hos Nassau. Han søgte også et par andre steder, da hans tidligere chef hos Nassau ringede og sagde, at han kunne få sit gamle job tilbage og med en overbygning som key account manager. Det var han glad for. Ud over Isabella A/S har han ikke kontaktet RST's kunder. Michael var lidt mere end bare en kunde. Han var glad for Klaus og Anja og ville så vidt muligt ikke røre deres kunder. Derfor kontaktede han ikke andre. Bagefter er han blevet beskattet af fri bil, fordi han blev taget i en fartkontrol i Italien. Derved opdagede SKAT det. Derefter var det ikke muligt at køre i bilen privat. Han bryder sig ikke om at arbejde med overvågning. Han har aldrig

udtalt, at det var godt, at servicemontører havde overvågning i bilen, fordi de ikke lavede noget.

Klaus Andersson har forklaret, at han er direktør og eneanpartshaver i RST, som sælger serviceydelser til porte, ramper og andet. De er i alt 15 personer, herunder 12 serviceteknikere, 2 piger på kontoret og ham selv. Da F ringede, fortalte han F, at det var rigtigt, at han havde sat gps i bilen. F sagde, at han så sagde arbejdet op. Dertil sagde han, at det var F's valg, men at der så skulle komme en skriftlig opsigelse. Han aftalte med Søren, at Søren skulle modtage F. F skulle aflevere bil og nøgler. Tidspunktet var ikke belejligt, da han - Klaus Andersson - jo var på ferie. Han afbrød ferien og rejste hjem. Han vidste, at F var startet ved et konkurrerende firma.

Han sagde ikke til F, at F var fritstillet. Opsigelsesskrivelsen skrev F selv. Søren modtog den bare sammen med

1665

F's telefon og computer, hvorpå hele kundekartoteket lå. Gps-overvågning i bilerne havde været drøftet på fællesmøde med montørerne. Det var den eneste måde, de kunne se, om serviceteknikerne kørte ud, også på Sjælland. Medarbejderne fik at vide, at det ville komme. F mente, at der var nogle af montørerne, som ikke lavede noget, og at der skulle gps i bilerne, så man kunne tjekke det. Gps'er blev sat i løbende, f.eks. når der kom nye biler, eller bilen af anden grund var ledig. Det kostede for meget at tage den ud, når den skulle bruges på opgaver.

Midt i august, efter F var holdt, ringede F og sagde, at han sad og åd og drak på Klaus' regning. Han fornemmede, at F troede, at han skulle have løn, men det skulle han jo ikke, når han selv havde sagt jobbet op. F ringede 14 dage efter ved normal lønudbetaling og spurgte, om han fik sin løn. Han sagde til F, at han ikke skulle have løn. De talte ikke sammen mere, før han fik brevet fra 3F. F har kontaktet flere af firmaets kunder. Michael er den eneste, der konkret vil skrive det. De andre er gode, store kunder, som han ikke vil inddrage i en retssag. De kan heller ikke helt huske datoerne for henvendelserne. F havde ikke nogen kundeklausul, bortset fra, at han ikke måtte opspøge deres kunder i de første 3 måneder. § 9 var ikke en kundeklausul, men bare udtryk for en almindelig loyalitetsforpligtelse.

Kontrakten er i øvrigt en ren standardkontrakt. Da F ikke ville være der mere, var det bedst for alle parter, at han kom væk med det samme. Det er vigtigt, at tidligere ansatte ikke kontakter deres kunder efter ansættelsesforholdets ophør. F måtte ikke tage ud og besøge kunderne i et andet firmas regi. Det betød efter hans opfattelse, at F ikke måtte besøge kunderne. F kendte jo alle deres forhold i firmaet.

Det er ikke korrekt, at han bad om at få F's bil, fordi hans nabo skulle låne den. Men han lånte F's bil på et tidspunkt, hvor F tilbød at hjælpe en af montørerne. Derved blev F's bil frigivet, og han fik den. Han sagde ikke til F, at han skulle bruge den. Han var taget på ferie, da F fik bilen igen, og sagde ikke, at der var sat gps i. K er almindelig kontorassistent, og han sagde det heller ikke til hende. Han ved ikke, hvordan K fandt koden til at komme ind i gps-programmet. Han havde ikke sagt til nogen, at der var installeret gps i bilerne. Normalt taler han ikke så meget med folk i firmaet, når han er på ferie. Installation af overvågning i bilerne er overhovedet ikke en væsentlig ting. De ansatte har en arbejdstid på 37 timer, og det vil han gerne følge. Det er der ikke noget unormalt i.

Flere af servicemontørerne havde også fået overvågning i bilerne. Nogle af dem fik det at vide, og andre gjorde ikke. Et par stykker var meget negative, og resten var ligeglade. En af de negative fik også overvågning i bilen. Kriteriet for, hvem der fik overvågning, var, hvor meget de præsterede.

Da F lige var startet i firmaet, var han meget aktiv og aggressiv og fik lov at passe sig selv. F gjorde det virkelig godt, men i forbindelse med skilsmissemidten gik han totalt ned i kadence, og det havde han forståelse for. 1½ år efter gik det stadig ikke bedre, og han hørte, at F's bil bare stod hjemme ved F. Derfor begyndte de at afholde mandagsmøderne. F sagde, at han selv bestemte over sit job. Han giver generelt ikke advarsler, og F vidste godt selv, at han skulle op i gear.

Det er noget sludder, når F siger, at han var blevet bedt om at fyre K. Da F sagde sit arbejde op, havde de ikke længere noget at bruge K til, og derfor fyrede de hende selv. Salgsafdelingen blev simpelt hen nedlagt. K blev fyret samme dag, og hun blev også fritstillet, fordi F jo forlod firmaet med det samme. Derfor havde de ikke længere brug for K, som skulle bruges i salgsfunktionen.

Ingen måtte låne bilerne privat. Det er åbenbart sådan, at F har brugt bilen på ferie til Italien. Det fandt SKAT ud af, og de indledte en sag mod RST. Men sagen blev sluttet, fordi SKAT ikke kunne føre bevis nok. Det var, fordi F var fotograferet i Italien en dag, efter han havde tanket i Horsens. Det er ved tillægget til kontrakten præciseret, at de ansatte ikke må bruge bilerne i fritiden.

F har derefter forklaret, at han var i Italien sammen med K. De tankede nok i Horsens dagen før, de kørte til Italien. Tankningen skete på firmaets regning. Anja og Klaus sagde, at de ikke skulle gøre noget ved skattesagen, som Anja og Klaus nok selv skulle styre. Efter ansættelsesforholdets ophør gik han selv til SKAT efter råd fra en advokat. Der har været korrespondance med SKAT. De talte ikke med Klaus og Anja om deres egen del af skattesagen.

K har forklaret, at hun er og var kæreste med F. Hun var ansat på kontor hos RST fra september 2009 til slutningen af 2011, hvor hun lavede fakturaer og tilbud. Primært var det fakturering, men hun passede også telefon. Hun lavede også tilbud for montørerne og arbejdede derfor ikke kun for F.

Der var overvågning i nogle af bilerne. Ved ansættelsen blev folk informeret om det. En fik det også gjort under ansættelsen, men han fik det at vide. Hun vidste ikke, at der blev sat overvågning i F's bil. F havde en mistanke om det, men hun slog det hen. En dag ringede F og spurgte, om hun ville tjekke det. For fredens skyld tjekkede hun det og kunne se, at der var overvågning. Det kunne hun se i et program i firmaets computer, som hun havde adgang til. Koden havde hun fået af Anja. Hun sagde til F, at der var overvågning, men at hun ikke kunne forstå det, for han var jo ikke informeret om det. F og hun havde talt om overvågning før. F mente, at det måtte være mistillid fra arbejdsgiverens side. Da F stoppede, blev hun sagt op. Hun blev ringet op af Anja en formiddag og fik at vide, at F havde sagt sin stilling op, og at hun derfor også skulle gå. Hun skulle aflevere computer og telefon og nøgler. F var glad for at være i firmaet, men

1666

man er vel altid ude efter andet, der byder sig. Der var ikke bedre bud end hos RST. Hun husker ikke, om hun har talt med Anja om, at F havde talt om at sige op selv.

Anja Andersson har forklaret, at hun nu er skilt fra Klaus Andersson og ikke længere ansat i RST. Under ægteskabet stod hun for administration og økonomi i firmaet, mens Klaus var ude i marken og tale med kunder og montører.

Hun og Klaus var i Spanien, og F ringede ved 9.30-tiden. Et stykke tid inde i samtalen satte Klaus medhør på. F var sur, fordi han mente, at Klaus havde sat overvågning i hans bil. I snakken frem og tilbage, sagde F, at han ikke ville finde sig i det, og at han sagde op. F sagde »øjeblikkeligt«, »på stedet« eller »pr. dags dato«. Det var F, der stoppede med det samme. Hun var ikke i tvivl om, at det var lige med det samme. Det blev ikke omtalt, at F skulle

arbejde i en opsigelsesperiode. Klaus sagde: »Det er fuldstændig din egen beslutning«. Det var ordene.

F afleverede pc, kort, telefon og bil til Søren, en af deres montører. Hun hørte igen fra F i slutningen af august, da F ikke havde fået en lønseddel. Hun sagde til F, at han jo ikke skulle have løn, når han selv havde sagt op. Hun bad ham om at tale med Klaus. Ellers har hun ikke talt med F efter opsigelsen.

Medarbejderne måtte ikke bruge bilerne privat. SKAT trak kravet tilbage i anledning af en sag, der blev med F's bil. Anmelderen i Italien havde vist givet en forkert dato, og det kørte hun hårdt på i brevene til SKAT. Bilen var samtidig blevet vasket og tanket på en tank i Horsens. Derfor kom RST ikke til at betale moms for bilen. Hun ved ikke, hvordan sagen mellem F og SKAT er endt.

Overvågning i bilerne er drøftet i virksomheden. Det kom, da de startede op på Sjælland. De satte overvågning i alle nye biler. De talte også med F, som sagde, at der skulle overvågning i bilerne, fordi montørerne snød. De gamle montører ville være imod det. Det vidste de. Derfor for de lidt med lempe. Klaus nævnte spørgsmålet om overvågning på et fællesmøde. Nogle af montørerne sagde, at de ville sige op, hvis der kom overvågning i deres biler. Så blev det ikke til mere.

Under samtalen, da hun og Klaus var i Spanien, talte de slet ikke om overvågning. Hun ringede og opsagde K. Begrundelsen var, at F havde sagt sit job op. Ellers fortalte hun ikke K om telefonsamtalen. K var lidt trykket og sagde, at man sommetider pludselig får en hjerneblødning.

De forsøgte sammen med F at samle dokumentation i skattesagen. Hun og Klaus skrev med SKAT, mens F og K var ansat. De vidste godt, at F og K var i Italien. Hun husker ikke, om skattesagen var afsluttet, da F og K forlod firmaet.

Parternes synspunkter

3F Horsens og Omegn har som mandatar for F gjort gældende, at RST ApS uberettiget har bortvist F, hvorfor F har krav på løn i arbejdsgivers opsigelsesperiode. F var under alle omstændigheder berettiget til at anse sig som opsagt/ bortvist, idet RST ApS ved - uden samtykke eller i øvrigt oplysning herom - at foranstalte overvågning af F retsstridigt har krænket dennes integritet, private sfære og dermed misligholdt ansættelsesforholdet i væsentlig grad. Derfor har F krav på løn i RST ApS' opsigelsesperiode, og Rampe Sluse Teknik ApS har således ikke krav på erstatning i henhold til funktionærlovens § 4. F er i henhold til funktionærlovens regler berettiget til en godtgørelse, udgørende 50 % af 3 måneders løn for at være blevet pålagt en kundeklausul, som F har følt sig bundet af. Det tilkommer ikke Rampe Sluse Teknik ApS at påberåbe sig kundeklausulens eventuelle ugyldighed, da Rampe Sluse Teknik ApS ikke kan påberåbe sig sin egen misligholdelse. Det kan ikke lægges til grund, at F har opsøgt Rampe Sluse Teknik ApS' kunder efter opsigelsesperiodens udløb på en sådan måde, at kundeklausulen er overtrådt. Betingelserne for håndhævelse af kundeklausulen er under alle omstændigheder ikke til stede, jf. funktionærlovens § 18 a.

Ansættelsesbevisloven er overtrådt, idet ansættelsesaftalen mangler væsentlige oplysninger om den pålagte klausul.

Rampe Sluse Teknik ApS har gjort gældende, at F den 26. juli 2011 telefonisk opsagde sin stilling »på stedet«, og at det udtrykkeligt af den skriftlige opsigelse udarbejdet af F fremgår, at F opsagde sin stilling »pr. dags dato«. F afleverede de facto firmabil, nøgler, computer og alle øvrige effekter tilhørende Rampe Sluse Teknik ApS den 26. juli 2011 og er ikke efterfølgende mødt på arbejde. F er ikke blevet hverken bortvist eller fritstillet. Bevisbyrden for bortvisning eller fritstilling påhviler F, og denne bevisbyrde er ikke løftet.

Rampe Sluse Teknik ApS har til støtte for den selvstændige påstand gjort gældende, at F i strid med funktionærlovens regler har opsagt sit ansættelsesforhold uden varsel, og at Rampe Sluse Teknik ApS i overensstemmelse med funktionærlovens § 4 er berettiget til en erstatning på en halv måneds løn.

Om kravet om godtgørelse for kundeklausul har Rampe Sluse Teknik ApS gjort gældende, at ansættelseskontrakten ikke indeholder nogen kundeklausul, men blot en præcisering af markedsføringslovens beskyttelse af arbejdsgivers erhvervshemmeligheder. F har de facto ikke følt sig bundet af klausulen, idet han i stort omfang har kontaktet Rampe Sluse Teknik ApS' kunder efter sin fratreden. Det er efter funktionærloven en gyldighedsbetingelse for en kundeklausul, at der betales kompensation efter funktionærlovens regler. En kundeklausul uden skriftlig aftale om kompensation er således ikke gyldig og kan derfor ikke udløse kompensation for medarbejderen. F kan selvsagt ikke både få udbetalt løn og kompensation for påstået kundeklausul for samme

1667

periode, og F kan selvsagt under ingen omstændigheder få udbetalt kompensation for en påstået kundeklausul for en periode, efter at F har fået nyt job, henset til den i funktionærlovens fastsatte modregningsadgang.

Om mangelfuldt ansættelsesbevis har Rampe Sluse Teknik ApS gjort gældende, at ansættelsesbeviset ikke indeholder en kundeklausul, og at F under alle omstændigheder ikke har følt sig bundet af den påståede kundeklausul. Synspunktet om mangelfuldt ansættelsesbevis er udtryk for en juridisk efterrationalisering, og en eventuel godtgørelse efter ansættelsesbevisloven skal derfor udmåles til et væsentlig mindre beløb end påstået af F.

Retten begrundelse og afgørelse

Det ligger inden for både arbejdstagerens og arbejdsgiverens ret at kontrollere, om den anden kontraktpart yder det, som er aftalt, herunder arbejder inden for den aftalte arbejdstid.

Rampe Sluse Teknik sælger serviceløsninger og yder service til kunder over hele landet. De ansatte montørers og konsulents ydelser består i, at de kører rundt til kunder, hvilket i nogle tilfælde giver firmaet en indtægt og i andre tilfælde ikke. En kontrol af den enkelte ansattes indtjening er således ikke tilstrækkelig til at konstatere, om den pågældende overholder den aftalte arbejdstid. Måling af de ansattes ydelser kan heller ikke som i en virksomhed med fast arbejdssted foretages ved kontrol af ankomst- og hjemgangstidspunkt.

Ved installation af gps-udstyr har det været muligt for Rampe Sluse Teknik at kontrollere, hvor deres firmabiler befandt sig på givne tidspunkter; ikke hvor de ansatte befandt sig, eller hvad de i øvrigt foretog sig.

Under disse omstændigheder finder retten, at overvågning på denne måde er saglig og egnet til at opfylde Rampe Sluse Teknics mål om at kontrollere, at firmaet som arbejdsgiver modtager kontraktmæssig ydelse fra blandt andet F. Overvågningen overskrider således ikke firmaets ledelsesret i forhold til ham.

Iværksættelse af overvågning er imidlertid en ændring af arbejdsvilkårene, som forudsætter forudgående orientering af de ansatte, som herefter har lejlighed til at tage stilling til, om de vil fortsætte arbejdsforholdet på de nye vilkår.

Klaus Andersson orienterede på et møde de ansatte om iværksættelse af overvågning af bilerne. F, der har forklaret, at han i virksomheden var lige under Klaus Andersson, men ikke med i ledergruppen, har ikke sagt til Klaus Andersson, at han ikke ønskede at køre i en overvåget firmabil.

Selv om F ikke opfattede dette møde som en orientering om, at der ville blive sat overvågningsudstyr i netop hans firmabil, finder

retten, at Rampe Sluse Teknik under disse omstændigheder ikke har misligholdt aftalen i en sådan grad, at F var berettiget til at hæve den.

F har derfor ikke krav på løn i virksomhedens opsigelsesperiode.

F opsagde den 26. juli 2011 sin stilling »pr. dags dato«. Dette må efter ansættelseskontraktens § 7 og funktionærlovens § 2, stk. 6, forstås således, at F ville fratæde med 1 måneds varsel til ophør ved en måneds udgang, det vil sige ved udgangen af august 2011. Det var under disse omstændigheder Rampe Sluse Teknik, der var nærmest til at afklare, om F ønskede at fratæde straks. Ved at undlade dette, kunne F opfatte sig som fritstillet, og han har således krav på løn i sin egen opsigelsesperiode.

Rampe Sluse Teknik skal derfor betale F løn i hans egen opsigelsesperiode, og F frifindes for Rampe Sluse Teknisk selvstændige påstand.

Det følger af funktionærlovens § 18 a, stk. 1, at en forpligtelse for arbejdstageren til blandt andet ikke at tage erhvervsmæssig kontakt til sin tidligere arbejdsgivers kunde (kunde-klausul) kun gyldigt kan indgås, hvis funktionæren modtager en kompensation for den periode, forpligtelsen gælder, og hvis forpligtelsen og kravet på kompensation fremgår af en skriftlig kontrakt.

Da kravet på kompensation ikke fremgår af F's ansættelseskontrakt, kunne virksomheden ikke gøre kunde-klausulen gældende over for ham. Det er herefter heller ikke en mangel ved ansættelseskontrakten, at den ikke indeholder en bestemmelse om kompensationen.

Rampe Sluse Teknik frifindes herefter for kravet om kompensation for mangelfuldt ansættelsesbevis.

Rampe Sluse Teknik skal derfor til F betale en måneds løn med feriepenge og pension, i alt 43.380 kr., med renter som nedenfor bestemt.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part.

Retten har herved lagt vægt på, at det var nødvendigt for F at anlægge sagen for så vidt angår tvisten om ansættelsesforholdets ophør. Rampe Sluse Teknik har ikke sandsynliggjort, at den større påstand har påført virksomheden meromkostninger. Det forhold, at F kun har vundet denne del af sagen for ca. en tredjedels vedkommende - idet Rampe Sluse Teknik har tabt sagen for sin selvstændige påstand - fører derfor ikke til, at Rampe Sluse Teknik som udgangspunkt ikke skulle betale sagsomkostninger for denne del. F har imidlertid tabt sagen vedrørende tvisten om mangelfuldt ansættelsesbevis. Under disse omstændigheder finder retten, at parterne hver har vundet og tabt sagen for omtrent lige meget.

Vestre Landsrets dom

Retten i Horsens har den 1. oktober 2012 afsagt dom i 1. instans (- - -).

Påstande

For landsretten har appellanten, 3F Horsens og Omegn som mandatar for F, nedlagt påstand om, at indstævnte, Rampe Sluse Teknik ApS, tilpligtes at betale

1668

183.520 kr. med procesrente af 44.705,20 kr. fra sagens anlæg den 18. januar 2012 og af 138.814,80 kr. fra den 3. februar 2012, subsidiært fra senere tidspunkter, alt til betaling sker.

Rampe Sluse Teknik ApS har påstået frifindelse, subsidiært stadfæstelse.

Rampe Sluse Teknik ApS har kært byrettens afgørelse om sagsomkostninger.

Rampe Sluse Teknik ApS har nedlagt påstand om, at 3F Horsens og Omegn som mandatar for F skal betale sagsomkostninger for begge retter til selskabet.

3F Horsens og Omegn som mandatar for F har nedlagt påstand om, at Rampe Sluse Teknik ApS tilpligtes at betale sagens omkostninger for begge retter.

Supplerende sagsfremstilling

3F Horsens og Omegn som mandatar for F har opgjort sin påstand som for byretten, bortset fra, at kravet om kompensation for kunde-klausul på 58.320 kr. er frafaldet.

Parterne er enige om, at F's opsigelsesvarsel var 1 måned, og at Rampe Sluse Teknik ApS' opsigelsesvarsel var 4 måneder.

Forklaringer

F, Klaus Andersson og Søren Petersen har afgivet supplerende forklaring for landsretten.

F har supplerende forklaret, at Klaus Andersson sagde, at han skulle sørge for at opsiges K, men det ville han ikke. Det var altid blevet sagt, at hvis han sagde op og rejste tilbage til Nassau, kunne K ikke forblive ansat. K var kontordame og kendte alt til firmaets kunder. Der blev holdt fællesmøder i selskabet, og på et tidspunkt nævnte Klaus Andersson, at der skulle overvågning i alle biler. De var en fem stykker, som tilkendegav, at de i så fald rejste. Ved nyansættelser blev der sat overvågning i bilerne. Han ved ikke, hvor mange biler der var tale om. Mens han var ansat, blev der ikke sat overvågning i de gamle biler. Han måtte i 3 måneder ikke opsøge nogen af Klaus Anderssons kunder, og det gjorde han heller ikke på grund af klausulen.

Klaus Andersson har supplerende forklaret, at der ikke var en praksis med privat benyttelse af firmabilerne, og hvis det er sket, er det i enkeltstående tilfælde. Overvågningen af bilernes placering skulle også bruges som dokumentation over for kunderne. Efter at der er installeret GPS i alle biler, får man 10 % rabat på forsikringen. Der er nu monteret GPS i alle biler. En medarbejder holdt op for halvandet år siden, fordi vedkommende ikke ville acceptere det. Den pågældende sagde sit job op med det samme. Den computer, som F brugte, blev leveret tilbage. Han fandt ud af, at F var i Italien med bilen, fordi han ringede hjem. Anja Andersson sad på det administrative i firmaet. Efter at K var fratrukket, ansatte de nogle måneder efter andre medarbejdere på kontoret, i forbindelse med at han skulle skilles. Han fyrede K, som fik løn i løbende måned plus tre måneder. Der har været ført en retssag om uberettiget fyring, som har ført til, at han måtte betale hende løn i yderligere 3 måneder. K sad med servicekontrakter, og det var u hensigtsmæssigt, hvis hun blev i firmaet, efter at F var fratrukket.

Søren Petersen har supplerende forklaret, at der på et sommermøde i firmaet for 3½ år siden blev talt om installering af GPS i bilerne. F og alle montørerne var til stede på sommermødet. Der var umiddelbart ikke mange, der var imod, for sådan er tiderne. Klaus Andersson og F snakkede om, at det var en god ide, at de alle fik GPS sat i bilerne efterhånden. Det var noget, som skulle ske over tid. I dag er der sat GPS i alle biler. I den forbindelse har man taget fat i vedkommende medarbejder og sagt, at der nu kom GPS i bilen. Han bekendt har det ikke givet anledning til utilfredshed, men der var dog en, som holdt op. F fortalte vidnet, at han havde sagt op, idet han ikke gad være i firmaet mere. Vidnet tog imod F's telefon, computer, kreditkort og nøgler. F kunne ikke passe sit arbejde efter at have afleveret disse ting. Vidnet har for et års tid siden fået overvågning i sin bil.

Procedure

3F Horsens og Omegn som mandatar for F har gjort gældende, at Rampe Sluse Teknik ApS lod installere GPS-overvågning i F's firmabil - der tillige blev anvendt til private formål - uden at oplyse eller varsle ham om denne væsentlige vilkårsændring. Han var derfor berettiget til at anse sig for opsagt med selskabets opsigelsesvarsel, da han konstaterede overvågningen og ikke kunne acceptere ændringen. F har under alle omstændigheder krav på løn i egen

opsigelsesperiode, idet han opsagde sin stilling med sædvanligt varsel og var berettiget til at anse sig for fritstillet. Ansættelsesbeviset er mangelfuldt, da det ikke indeholder oplysning om, at Rampe Sluse Teknik ApS lader sine ansatte overvåge eller forbeholder sig ret hertil, og da det indeholder en ugyldig kundeklausul, som han har følt sig bundet af. Begge forhold er af væsentlig betydning for ansættelsesforholdet og har givet anledning til nærværende sag, og han har derfor krav på en godtgørelse på 10.000 kr.

Rampe Sluse Teknik ApS har gjort gældende, at F på forhånd var orienteret om indførelsen af GPS-overvågning i firmabilene, der var sagligt begrundet i virksomhedens forhold. En eventuel mangelfuld varslingsprocedure i den forbindelse var ikke udtryk for en så væsentlig misligholdelse, at F kunne betragte sig som opsagt, hvilket han heller ikke gjorde. F opsagde selv den 26. juli 2011 sin stilling uden varsel, og han har ikke godtgjort, at han er blevet fritstillet. F har derfor ikke krav på løn. Ansættelsesbeviset er ikke mangelfuldt, og en eventuel godtgørelse skal udmåles til et mindre beløb.

Landsrettens begrundelse og resultat

Iværksættelsen af GPS-overvågningen af firmaets biler, der må anses for sagligt begrundet i virksomhedens

1669

forhold, og som Klaus Andersson forinden havde orienteret medarbejderne om på et fællesmøde, berettigede ikke F til at betragte sig som opsagt.

Efter oplysningerne om forløbet i forbindelse med opsigelsen må F anses for at have opsagt sin stilling med sædvanligt varsel, og han har kunnet betragte sig som fritstillet. Det tiltrædes derfor, at han har krav på en måneds løn med feriepenge og pension svarende til 43.380 kr.

Det kan ikke anses for en mangel ved ansættelseskontrakten, at spørgsmålet om GPS-overvågning af firmabiler er uomtalt.

Ansættelseskontrakten indeholder en ugyldig kundeklausul, der har givet anledning til tvist mellem parterne. Landsretten finder herefter, at der foreligger en mangel ved ansættelsesbeviset, som efter omstændighederne bør medføre en godtgørelse på 7.500 kr.

Rampe Sluse Teknik ApS skal herefter i alt betale 50.880 kr. til F med procesrente af 43.380 kr. fra den 18. januar 2012 og af 7.500 kr. fra den 3. februar 2012, alt til betaling sker.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande og anbringender skal ingen af parterne betale sagsomkostninger for nogen af retterne til den anden part.